

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
Αριθ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ	5561
Ημερομηνία κατακύρωσης	11-2-19

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΝΔ, Α΄ ΠΕΙΡΑΙΩΣ & ΝΗΣΩΝ

210-4221037, fax: 210-4100328, email: katsafados@gmail.com

Ε Ρ Ω Τ Η Σ Η

Προς: Υπουργείο Οικονομικών

Θέμα: Οφειλέτες ΕΝΦΙΑ και ΦΑΠ με αποδεδειγμένη αντικειμενική αδυναμία.

Ο νόμος σχετικά με την ποινική ευθύνη όσων οφείλουν στο Δημόσιο προβλέπει ότι ασκείται ποινική δίωξη για χρέη στο Δημόσιο άνω των 100.000 ευρώ. Το ποσό αυτό προέκυψε μετά την τροποποίηση που επέφερε η παράγραφος 2 του άρθρου 71 του Ν. 4337/2015.

Στόχος του νομοθέτη με την εν λόγω διάταξη ήταν ποινικοποίηση της παράλειψης καταβολής του οφειλόμενου ποσού στο Δημόσιο. Ωστόσο, κατά την εφαρμογή του νόμου, προκύπτει ότι χρειάζεται βελτιώσεις που επιβάλλονται, τόσο από την κοινή λογική, όσο και την κοινωνική αναγκαιότητα για εμπέδωση του κράτους δικαίου. Προκειμένου λοιπόν να τεκμηριωθεί η οποιαδήποτε άποψη θα πρέπει προηγουμένως το υπουργείο Οικονομικών και η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων να παράσχει επαρκή και αναλυτική πληροφόρηση, σχετικά με την αποτελεσματικότητα του μέτρου ποινικής δίωξης του οφειλέτη του δημοσίου και ειδικά στις περιπτώσεις οφειλών από ΦΑΠ και ΕΝΦΙΑ.

Κατά την ποινική δίωξη οφειλετών ΕΝΦΙΑ και ΦΑΠ για ποσά που, αθροιζόμενα από το 2010 έως και σήμερα, υπερβαίνουν τα 100.000 ευρώ (**αρκεί δηλαδή να προκύπτει οφειλή άνω των 13.000 ευρώ ανά έτος επί 8 έτη**), θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι ο φόρος αυτός δεν έχει υπολογιστεί επί κάποιου χρηματικού ποσού, όπως συμβαίνει στη φορολογία εισοδήματος ή του ΦΠΑ, αλλά **επί της υποτιθέμενης «αντικειμενικής» συνολικής αξίας ακινήτων, με αποτέλεσμα να μην είναι σίγουρο ότι ο οφειλέτης του Δημοσίου διαθέτει την ρευστότητα για να καταβάλει τον οφειλόμενο φόρο.**

Στη διεθνή βιβλιογραφία αυτή η περίπτωση είναι γνωστή ως «asset rich cash poor» και αντιμετωπίζεται από άλλες φορολογικές αρχές με μέτρα αναβολής του φόρου (tax deferral schemes), όπως συμβαίνει για παράδειγμα στη περίπτωση της Δανίας όπου προβλέπεται η **αναστολή εισπραξης** του αντίστοιχου φόρου κατοχής ακινήτων για άτομα άνω των 65 ετών **βάσει εισοδηματικών κριτηρίων έως ότου κληρονομηθεί ή πωληθεί το φορολογούμενο ακίνητο.**

Η λογική τέτοιων μέτρων είναι η εξής: Ο οφειλέτης φόρου κατοχής περιουσίας (εν προκειμένω ΦΑΠ ή ΕΝΦΙΑ) δεν εισέπραξε κάποιο ποσό που του εξασφαλίζει ρευστότητα, ώστε από αυτό να μπορεί να εξοφλήσει τον φόρο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες η έλλειψη ρευστότητας του φορολογούμενου είναι αποκλειστικά και μόνο η αιτία που εμποδίζει την καταβολή του φόρου, επιβάλλεται να υπάρχει μια επιείκεια. Ο φορολογούμενος (και ειδικά όταν είναι συνταξιούχος ή μισθωτός) ο οποίος αθροιστικά

οφείλει σε ΦΑΠ και ΕΝΦΙΑ από το 2010 έως και σήμερα πάνω από 100.000 ευρώ δεν είναι ένας εγκληματίας, αλλά ένας οικονομικά καταβεβλημένος φορολογούμενος ο οποίος δεν κατέβαλε επειδή δεν είχε τη σχετική ρευστότητα από εισοδήματα ή καταθέσεις.

Μάλιστα υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις μισθωτών ή συνταξιούχων που είχαν την “ατυχία” να αποκτήσουν (από κληρονομιά ή δωρεά ή φορολογημένα εισοδήματα προηγούμενων ετών) ακίνητη περιουσία με σχετικά μεγάλη αντικειμενική αξία και οι οποίοι σύρονται στα ποινικά δικαστήρια, επειδή δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν την απαραίτητη ρευστότητα να εξοφλήσουν τους φόρους τους. Χαρακτηριστική είναι η ιστορία του 80χρονου φορολογούμενου, ο οποίος καταδικάστηκε σε φυλάκιση 6 μηνών για χρέη ΦΑΠ και ΕΝΦΙΑ¹ την οποία μας γνωστοποίησε με επιστολή της το σωματείο «Ένωση Φορολογουμένων Ελλάδας-πρώην ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ».

Στην ουσία αυτοί οι άνθρωποι αυτοί κατηγορούνται ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, επειδή ο μισθός ή η σύνταξή τους δεν αρκεί για να καλύψουν τον ΦΑΠ ή τον ΕΝΦΙΑ της κατοικίας τους ή άλλου περιουσιακού στοιχείου. Ειδικά για αυτή τη μικρή αριθμητικά κατηγορία φορολογουμένων θα έπρεπε να προβλεφθεί νομοθετικά η δυνατότητα να ανακαλείται η αίτηση ποινικής δίωξης του αρμόδιου προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. και η σχετική δίωξη να τίθεται στο αρχείο, αν ύστερα από οίκοθεν έλεγχο στα εισοδήματα του φορολογούμενου προκύπτει αντικειμενική και αναντίρρητη αδυναμία του φορολογούμενου να έχει την απαραίτητη ρευστότητα, προκειμένου να καταβάλλει τον φόρο που επεβλήθη. Ένας συνταξιούχος ή ένας μισθωτός με π.χ. 800 ευρώ μηνιαίο εισόδημα είναι απόλυτα λογικό να μην δύναται να καταβάλλει ΕΝΦΙΑ ή ΦΑΠ δεκάδων χιλιάδων ευρώ στις περιπτώσεις που το ποσό αυτό υπερβαίνει το ετήσιο εισόδημά του. Αυτό όμως δεν τον καθιστά εγκληματία.

Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι ο οφειλέτης του Δημοσίου αντιμετωπίζεται στην δίκη μόνο επιδερμικά, εξετάζεται δηλαδή μόνο ως προς το *αν κατέβαλε ή όχι την οφειλή*, χωρίς ποτέ ο δικαστής επί της ουσίας να ελέγχει το «*άλλως δύνασθαι πράττειν*», δηλαδή αν ο κατηγορούμενος είχε την δυνατότητα να καταβάλλει και παρ’ όλα αυτά δεν το έκανε. Μια τέτοια όμως πρακτική αποτελεί όντως κοινωνικοθητική απαξία και συνιστά μια αντικοινωνική και καταδικαστέα συμπεριφορά.

Για τον λόγο αυτό θα έπρεπε να θεσμοθετηθεί η υποχρέωση του δικαστή ουσίας να ελέγχει αυτόν τον όρο, αν δηλαδή ο κατηγορούμενος μπορούσε, αλλά δεν πλήρωσε. Αυτή η αντιμετώπιση θα ήταν δίκαιη και εύλογη και σε άλλες περιπτώσεις κατά τις οποίες ο κατηγορούμενος ουδέποτε είχε την δυνατότητα να επιλέξει και να πράξει το ορθό, δηλαδή να καταβάλει το χρέος του. Ενδεικτικό είναι εκτός από την περίπτωση του ΦΑΠ και του ΕΝΦΙΑ και το παράδειγμα στις οφειλές από ΦΠΑ, όπου το κράτος ζητά να του καταβληθεί το ΦΠΑ της συναλλαγής, ακόμη και αν ο αντισυμβαλλόμενος του κατηγορούμενου αποδεδειγμένα δεν τού το απέδωσε. Για ποιον λόγο θα πρέπει να θεωρηθεί εγκληματίας κάποιος επιχειρηματίας, ο οποίος έμεινε απλήρωτος και δεν εισέπραξε τον ΦΠΑ που απεικονίζεται στα τιμολόγια της συναλλαγής! Αντίστοιχα φαινόμενα υπάρχουν και στις περιπτώσεις των επιχειρηματιών που η Δ.Ο.Υ. τους έχει «*ρίξει*» τα βιβλία (εξωλογιστικός προσδιορισμός για χρήσεις έως το 2013). Έχει παρατηρηθεί ότι σε αυτές τις περιπτώσεις οι οφειλές που προκαλούνται πλησιάζουν ή και υπερβαίνουν τον ετήσιο τζίρο, δηλαδή το σύνολο των εισπράξεων του φορολογούμενου, με αποτέλεσμα να μην μπορούν εκ των πραγμάτων να

¹ <http://www.forologoumenoi.gr/news/3093-h-proth-poinikh-katadikh-se-fylakish-6-mhnon-gia-chreh-fap-kai-enfia-einai-pragmati-egklhmatias-opoios-den-echei-na-plhrosei.html>

καταβληθούν τα ποσά των φόρων που καταλογίστηκαν. Συνεπώς, δεν νοείται να έχει αξιόποιο χαρακτήρα, η μη καταβολή των σχετικών ποσών φόρων, όταν αυτή οφείλεται σε αποδεδειγμένη αντικειμενική αδυναμία.

Επειδή είναι δείγμα νομικού πολιτισμού, αλλά και ανθρωπιάς να ληφθεί πρόνοια για αυτές τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράλειψη καταβολής του φόρου δεν οφείλεται σε δόλο ή αμέλεια, αλλά σε αντικειμενική αδυναμία,

Επειδή η ποινική δίωξη είναι αμφίβολο αν τελικά έχει και εισπρακτικό αποτέλεσμα,

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Πόσες αιτήσεις ποινικής δίωξης έχουν υποβληθεί από προϊσταμένους ΔΟΥ, λόγω χρεών από ΦΑΠ και ΕΝΦΙΑ από την 1.1.2013 (έτος πρώτης εφαρμογής του ΦΑΠ) έως 31.12.2017; Από ποιες Δ.Ο.Υ.;
2. Από το ανωτέρω σύνολο περιπτώσεων, πόσες αιτήσεις ποινικής δίωξης αφορούν φορολογούμενους που συμπληρώνουν ή έχουν ήδη συμπληρώσει τα 65 έτη μέσα το φορολογικό έτος 2017;
3. Από το ανωτέρω σύνολο περιπτώσεων πόσες αιτήσεις ποινικής δίωξης αφορούν φορολογούμενους των οποίων τα ετήσια εισοδήματα (δηλωθέντα ή κατόπιν ελέγχου) είναι μικρότερα από τα ετήσια ποσά ΕΝΦΙΑ;
4. Από το ανωτέρω σύνολο περιπτώσεων πόσοι φορολογούμενοι εξόφλησαν τον ΦΑΠ ή τον ΕΝΦΙΑ μετά την υποβολή αίτησης ποινικής δίωξης; Πόσοι ρύθμισαν οφειλή ΦΑΠ ή ΕΝΦΙΑ και πόσοι από τους τελευταίους την διατηρούν μέχρι και σήμερα;
5. Υπάρχει σχεδιασμός του Υπουργείου Οικονομικών ή της ΑΑΔΕ, ώστε να διαχωρίσει τους καλόπιστους φορολογούμενους με αντικειμενική αδυναμία, από τους στρατηγικούς κακοπληρωτές ή τους μεταχειρίζεται με τον ίδιο τρόπο;
6. Εξετάζεται το ενδεχόμενο αλλαγής του ισχύοντος νομικού πλαισίου, ώστε πριν την υποβολή αίτησης ποινικής δίωξης να λαμβάνεται υπόψιν η αντικειμενική αδυναμία εξόφλησης ΦΑΠ και ΕΝΦΙΑ, λόγω έλλειψης ρευστότητας;
7. Τι πρόκειται να πράξει η ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών και της ΑΑΔΕ σχετικά με οφειλές από ΦΠΑ, όπου το κράτος ζητά να του καταβληθεί το ΦΠΑ μιας συναλλαγής, ακόμη και αν ο αντισυμβαλλόμενος του κατηγορούμενου αποδεδειγμένα δεν τού το απέδωσε π.χ. επειδή πτώχευσε ή δεν διαθέτει καθόλου περιουσία;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Πειραιάς, 11 Φεβρουαρίου 2019

Κώστας Κατσαφάδος

Βουλευτής Α' Πειραιώς & Νήσων